**सन २०१७-१८ करीता इको टुरि झम (राज्य) योजनेंतर्गत वनक्षेत्रातील पर्यटन स्थळांच्या विकास कामांकरिता निधी वितरण. (२४०६ २२९५)**

**महाराष्ट्र शासन**

**महसूल व वन विभाग**

**शासन निर्णय क्रमांक : निसप-२०१७/ प्र.क्र.११४/फ- ५**

मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२

दिनांक :- १४ ऑगस्ट, २०१७

**वाचा -**
१) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य,नागपूर यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.०४/५५७/२०१७-१८,दि. १६.६.२०१७
२) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य,नागपूर यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/नबाप्र/प्र.क्र०४/७२०/२०१७-१८,दि. १०.७.२०१७
३) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य,नागपूर यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/नबाप्र/प्र.क्र०४/७५५/२०१७-१८, दि. १३.७.२०१७
४) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य,नागपूर यांचे पत्र क्रं. कक्ष-१/ पी/यो/नबाप्र/प्र.क्र०४/७७९/२०१७-१८, दि. १५.७.२०१७
५) शासन निर्णय उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग क्र. भाखंस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III दि. १/१२/२०१६
६) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१७ /प्र.क्र.९४/अर्थ-३ दि.३०.६.२०१७.

**प्रस्तावना -**

अप्पर प्रधान मुख्य वन संरक्षक (अर्थसंकल्प,नियोजन व विकास) महाराष्ट्र राज्य नागपुर यांनी संदर्भाधीन पत्रान्वये सन २०१७-१८ करिता इको टुरीझम राज्य योजनेंतर्गत वनक्षेत्रातील पर्यटन स्थळांचा विकास या योजनेंतर्गत कोल्हापूर, यवतमाळ व पुणे या वनवृत्तातील पर्यटन स्थळांच्या विकास कामासाठी निधी उपलब्ध करुन देण्याबाबतचा प्रस्ताव शिफारशीसह सादर केला आहे.

शासन निर्णय दि. २८.०१.२०१६ अन्वये महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळाच्या उपविधी नियमांना मान्यता देण्यात आली असून त्यामध्ये व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन मंडळ, नागपूर यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आलेल्या कार्यकारी समितीने प्रस्तावित सर्व पर्यटन स्थळाच्या विकास कामांना निधी उपलब्ध करुन देण्याची शिफारस केली आहे.

राज्य योजना सन २०१७-१८ करीता इको टुरीझम (राज्य) योजनेंतर्गत वनक्षेत्रातील पर्यटन स्थळांचा विकास (२४०६-२२९५) या योजनेअंतर्गत रू.८०००.०० लक्ष इतका निधी अर्थसंकल्पित आहे. या निधीतून प्रस्तावित पर्यटन स्थळांचा विकास करण्यासाठी निधी मंजुर करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

**शासन निर्णय :-**

अपर प्रधान मुख्य वन संरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास ), महाराष्ट्र राज्य,नागपुर यांनी प्रस्तावित केल्यानुसार कोल्हापूर, यवतमाळ व पुणे या वनवृत्तातील पुढील दहा पर्यटन

स्थळांचा विकास करण्यासाठी **रू.३९१.१८ लक्ष (तीन कोटी एक्क्याण्णव लक्ष अठरा हजार फक्त)** इतक्या रक्कमेस पुढीलप्रमाणे उद्दिष्ट निहाय खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

**(रक्कम लाखात )**

| **अ.क्र.** | **पर्यटन स्थळाचे नाव** | **०२ मजुरी** | **२१ पुरवठा व सामग्री** | **५० इतर खर्च** | **एकूण** |
|---|---|---|---|---|---|
| १ | तबक वन उद्यान, कोल्हापूर | ३.५६ | १.७८ | १.७८ | ७.१२ |
| २ | वडगाव, वनउद्यान, यवतमाळ | १०.९७ | ५.४८ | ५.४९ | २१.९४ |
| ३ | देऊळगाव (वळसा) श्री. महालक्ष्मी संस्थान, यवतमाळ | ८२.५५ | ४१.२७ | ४१.२८ | १६५.१० |
| ४ | मुंगसाजी महाराज, समाधीस्थळ धामणागाव देव, जि. यवतमाळ | २९.३३ | १४.६६ | १४.६७ | ५८.६६ |
| ५ | संत सेवालाल महाराज समाधीस्थळ, पोहरादेवी,जि. वाशिम | २१.७८ | १०.८९ | १०.८९ | ४३.५६ |
| ६ | मौजे भूलेश्वर (माळशिरस) ता. पुरंदर जि. पुणे | १०.८१ | ५.४० | ५.४१ | २१.६२ |
| ७ | मौजे खुडूस ता. माळशिरस जि. सोलापूर | १६.२७ | ८.१३ | ८.१४ | ३२.५४ |
| ८ | मौजे बोपगाव (कानिफनाथ देवस्थान) ता. पुरंदर, पुणे | ८.७८ | ४.३९ | ४.४० | १७.५७ |
| ९ | बालोद्यान, मौजे भोलावडे ता. भोर, जि. पुणे | ८.५८ | ४.२९ | ४.२९ | १७.१६ |
| १० | दत्तमंदिर मौजे भांबवडे ता. भोर जि. पुणे | २.९५ | १.४८ | १.४८ | ५.९१ |
| | **एकूण** | **१९५.५८** | **९७.७७** | **९७.८३** | **३९१.१८** |

सदरहू शासकीय मान्यता खालील अटींच्या अधिन राहून देण्यात येत आहे.

१. सोबत जोडण्यात आलेल्या विवरणपत्रामध्ये नमुद केलेली विकास कामे करण्यासाठी उपरोक्त निधी खर्ची टाकण्यात यावा.

२. शासन निर्णय संदर्भ क्र. ३ दि. १ डिसेंबर २०१६ अनुसार नियम पुस्तिकेच्या परिच्छेद ४.१ मध्ये नमुद केल्यानुसार निविदा प्रक्रियेत खरेदी किंमत रु. तीन लाख व त्यापेक्षा अधिक असल्यास ई-निविदा प्रणालीचा वापर करावा.

३. उपरोक्त खर्च विहीत कार्यपद्धतीनुसार तसेच अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर उपलब्ध मासिक निधी प्रवाहानुसार खर्च करण्यात यावा. यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.तसेच सदरहू विकासाची कामे सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात पूर्ण

करण्यात यावीत. सदरहू रक्कम खर्ची पडल्यानंतर त्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.

४. प्रस्तावित कामातील बालोद्यान सुशोभीकरण, निरीक्षण मनोरा, माहिती फलक इ. कामांमध्ये निसर्गपूरक असलेले साहित्य (उदा.बांबू इ.) चा जास्तीत जास्त वापर करवा व त्या अनुषंगिकच निधी खर्ची पडेल याची दक्षाता घ्यावी.

५. प्रस्तावित सर्व कामांना सक्षम प्राधिकारी यांची तांत्रिक व प्रशासकीय मंजूरी आहे याची खात्री करुनच कामे करावीत. तसेच सदरहू कामे करताना वन (संवर्धन) कायदा १९८०, भारतीय वन अधिनियम १९२७, वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम १९७२ मधील तरतुदींचा भंग होणार नाही तसेच सर्वोच्च न्यायालय/उच्च न्यायालय/केंद्र शासनाच्या व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरण यांनी दिलेल्या मार्गदर्शक सुचना/आदेशांची अवहेलना होणार नाही याची सुद्धा दक्षता घ्यावी.

६. शासन निर्णयात नमुद कामासाठी इतर स्त्रोतातुन निधी घेण्यात येणार नाही व कामाची द्विरुक्ती होणार नाही याचे प्रमाणपत्र उपयोगिता प्रमाणपत्रासोबत द्यावे त्याशिवाय पुढील निधी उपलब्ध करुन दिला जाणार नाही याची नोंद घ्यावी.

७. सदर प्रस्तावांतर्गत करावयाच्या कामाचा खर्च **रू.३९१.१८ लक्ष (तीन कोटी एक्क्याण्णव लक्ष अठरा हजार फक्त)** सन २०१७-१८ साठी मागणी क्र. सी-०७-२४०६ वनीकरण व वन्यजीवन, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना (०२)(०६) इको टुरिझम (राज्य) (२४०६-२२९५) या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

सदरहू शासन निर्णय वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१७ /प्र.क्र.९४/अर्थ-३ दि.३० जून २०१७ अन्वये प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारान्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१७०८१४१७०४५६३८१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Sujay Dodal

Digitally signed by Sujay Dodal
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Revenue and Forest Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=353112ee0fa47f9ff9bedae88f651d09fdb142df5fbce9c004f7eea06d8b9baf, cn=Sujay Dodal
Date: 2017.08.14 16:55:06 +05'30'

**( सुजय दोडल )**
सह सचिव (वने)
महसूल व वन विभाग

**प्रति,**

(१) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख) , महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
(२) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) , महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
(३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन मंडळ, नागपूर
(४) अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प नियोजन व विकास ), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर

(४) मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक), कोल्हापूर, यवतमाळ व पुणे
(५) महालेखापाल, १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा), मुंबई/नागपूर.
(६) जिल्हा कोषागार अधिकारी, कोल्हापूर, यवतमाळ व पुणे.
(७) कक्ष अधिकारी (व्यय-१०)(विनियम)/, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
(८) ब-१/फ-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग ,मंत्रालय, मुंबई.
(९) निवड नस्ती, फ-५.

**शासन निर्णय क्रमांक :निसप-२०१७/ प्र.क्र. ९४ /फ- ५ दि.१४ ऑगस्ट २०१७ सोबतचे विवरणपत्र**

**१. तबक वन उद्यान, कोल्हापूर-**

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | मुख्य वनसंरक्षक (प्रा) कोल्हापूर | गुलाब उद्यान देखभाल द्वितिय वर्ष | -- | रु. २.५६ |
| २ | | पामवन उद्यान देखभाल द्वितिय वर्ष | -- | रु. १.७४ |
| ३ | | आर्कीड उद्यान देखभाल द्वितिय वर्ष | -- | रु. १.७४ |
| ४ | | तबक उद्यानात धबधबा तयार करणे | -- | रु. १.५८ |
| ५ | | तबक उद्यानात गटर बांधणे | -- | रु. १.९१ |
| | | **एकूण** | | **रु. ९.५३** |

**२. वडगाव, वनउद्यान, यवतमाळ**

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | मुख्य वनसंरक्षक (प्रा) यवतमाळ | प्रथम वर्षीय कामे (part-II) | ५ हेक्टर | रु. ७.०२ |
| २ | | प्रथम वर्षीय कामे (part-III) | ५ हेक्टर | रु. ७.०२ |
| ३ | | प्रथम वर्षीय कामे (part-I) | ५ हेक्टर | रु. २.९० |
| ४ | | Information Board | -- | रु. २.५० |
| ५ | | Forest Library and Museum | -- | रु. २.५० |
| | | **एकूण** | | रु. **२१.९४** |

**३. देऊळगाव (वळसा) श्री. महालक्ष्मी संस्थान, यवतमाळ**

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | मुख्य वनसंरक्षक (प्रा) यवतमाळ | रोपवनाचे द्वितीय वर्ष कामे | २५ हे. | रु. १३.७२ |
| २ | | रोपवनाचे द्वितीय वर्ष कामे | २५. हे. | रु. १३.७२ |
| ३ | | providing and Erecting 2.10 mt high wire fencing with eight rows for Compt No. 114 at Deulgaon walsa in Darwah Range in Yavatmal Division in Yavatmal circle. | -- | रु. १३०.६६ |
| ४ | | providing and fixing of wildlife Information display Board in Compart No. 114 at Deulgaon walsa in Darwah Range in Yavatmal Division in Yavatmal circle | -- | रु. ४.०० |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| ५ | | providing and installation of submersible pump (3HP) solar operated in compart NO. 114 at Deulgaon walsa in Darwah Range in Yavatmal Division in Yavatmal circle | -- | रु. ३.०० |
| | | **एकूण** | | **रु. १६५.१०** |

## ४. मुंगसाजी महाराज, समाधीस्थळ धामणागाव देव, जि. यवतमाळ

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | **मुख्य वनसंरक्षक (प्रा) यवतमाळ** | रोपवनाचे द्वितीय वर्ष कामे | **४० हे.** | रु. २१.९६ |
| २ | | providing and fixing of wildlife Information display Board in Compart No.159 at Dhamangaon Dev in Darwah Range in Yavatmal Division in Yavatmal circle | -- | रु. ८.२० |
| ३ | | providing and fixing of wild animal statues for display in compt. No. 159 at Dhamangaon Dev in Darwah Range in Yavatmal Division in Yavatmal circle | -- | रु. २०.०० |
| ४ | | Construction of Type-I Quarter (SU) in compt. No. 159 at Dhamangaon Dev in Darwah Range in Yavatmal Division in Yavatmal circle | -- | रु. ८.५० |
| | **एकूण** | | | **रु. ५८.६६** |

## ५. संत सेवालाल महाराज समाधीस्थळ, पोहरादेवी,जि. वाशिम

| अ. क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | **मुख्य वनसंरक्षक (प्रा) यवतमाळ** | रोपवनाचे द्वितीय वर्ष कामे भाग-१ व भाग-२ | **४४ हे.** | **रु. ११.८२** |
| २ | | Construction of Bird Watching Hut in compt. No.C-160 at Poharadevi in Manora Range in Akola Division in Yavatmal circle | -- | **रु. १२.४५** |
| ३ | | Construction of Type-I Quarter (SU) in compt. No.C-160 at Poharadevi in Manora Range in Akola Division in Yavatmal circle | -- | **रु. ८.४२** |
| ४ | | providing and fixing of wild animal statues for display in Comp. No.C-160 at Poharadevi in Manora Range in Akola Division in Yavatmal circle | -- | **रु. ८.८७** |
| ५ | | Providing and Installation of Hording in Comp. No.C-160 at Poharadevi in Manora Range in Akola Division in Yavatmal circle | -- | **रु. २.००** |
| | | **एकूण** | | **रु. ४३.५६** |

६. मौजे भुलेश्वर (माळशिरस) ता. पुरंदर, जि. पुणे-

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), पुणे | वनक्षेत्र सुशोभीकरण व देखभाल- (निर्माण केलेली हिरवळ पाणी देणे, खत देणे इ.) | -- | रु. ९.९८ |
| २ | | विविध आकाराचे माहिती फलक लावणे | २० नग | रु. ५.०० |
| ३ | | इको फ्रेंडली महिला व पुरुष शौचकुप | २ नग | रु. ०.९० |
| ४ | | पर्यटक निवारा शेड | ३ नग | रु. २.९४ |
| ५ | | पाणी पुरवठा कुपनलिका दुरुस्ती | १ नग | रु. १.०० |
| ६ | | बाकडी खरेदी करणे | २० | रु. १.८० |
| | | **एकूण** | | **रु. २१.६२** |

७. मौजे खुडूस ता. माळशिरस जि. सोलापूर

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), पुणे | वाहनतळ तयार करणे | १ | रु. ३.०० |
| २ | | औषधी वनस्पती उद्यानासाठी साहित्य खरेदी करणे | | रु. ०.१६ |
| ३ | | तार कूंपण तयार करणे | | रु. ४.०० |
| ४ | | ग्रंथालय उभारणे | १ | रु. ७.०० |
| ५ | | वन व पर्यावरण विषयक पुस्तके तयार करणे | -- | रु. ०.५५ |
| ६ | | विविध वनौषधी रोपांची रोपवाटीका तयार करणे | १०००० रोपे | रु. ३.५० |
| ७ | | विविध प्रकारचे फलक लावणे | | रु. ०.३१ |
| ८ | | संरक्षण व देखभाल आणि किरकोळ कामे मजुरी दराने करणे रोज मजुरी दरानुसार ५ मजुर दरमहा प्रमाणे | -- | रु. ४.८१ |
| ९ | | संरक्षण व देखभाल कामासाठी आवश्यक साहीत्य खरेदी करणे | -- | रु. ०.२१ |
| १० | | तलाव नौका विहार | ४ | रु. ९.०० |
| | | **एकुण :-** | | **रु. ३२.५४** |

## ८. मौजे बोपगाव (कानिफनाथ देवस्थान) ता. पुरंदर, पुणे

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), पुणे | पर्यटन स्थळ संरक्षण व देखभाल करणे | -- | ९.३८ |
| २ | | हिरवळ देखभाल करणे | -- | २.४९ |
| ३ | | विविध आकाराचे माहिती फलक लावणे | ३८नग | ५.७० |
| | | **एकुण :-** | | **१७.५७** |

## ९. मौजे भोलावडे, ता. भोर, जि. पुणे

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), पुणे | बालोद्यान परिसरात सौर दिवे बसविणे | १ युनीट | ३.०० |
| २ | | बालोद्यानामध्ये लहान मुलांची खेळणी बसविणे | १० नग | ९.१९ |
| ३ | | बालोद्यानातील निसर्ग पथावर बाकडी बसविणे | २० नग | २.०० |
| ४ | | बालोद्यानाचे संगोपन व देखभाल करणे | - | २.९७ |
| | | **एकुण :-** | - | **१७.१६** |

## १०. दत्तमंदिर मौजे भांबवडे ता. भोर जि. पुणे

(रक्कम लाखात)

| अ.क्र. | कार्यान्वीत यंत्रणा | कामाचा तपशिल | परिमाण | अंदाजपत्रकीय रक्कम |
|---|---|---|---|---|
| १ | मुख्य वनसंरक्षक (प्रा), पुणे | पूर्व पावसाळी कामे करणे | ५ हे. | १.७० |
| २ | | दत्त मंदीर परिसराची देखभाल व रात्रपाळी व दिवसपाळी, संरक्षण, रोपवनास,हिरवळीस पाणी देणे इ. | -- | ४.२१ |
| | | **एकुण :-** | | **५.९१** |